

paaldheid van het subject, die *alle*, gegeven en niet-gegeven gevallen omvat, vrijkomt. Synthetische bepaaldheid a priori duikt hier in de gestalte der taal omhoog.

Hier naderen wij reeds grondvragen van wetenschap, die nooit *alleen* vragen van taalgebruik geweest zijn of zullen worden. Wel laat zich de gang der probleemstelling, die die vragen aan de orde stelde, in de taal nagaan en het lijkt mij waarschijnlijk, dat de taal daarheen de beste gids is, daar zij zelf alle problemen aandient en geen enkel beslist.

Mijn voornemen, om in dezen cursus de ontwikkeling der kennis aan haar begeleiding in de taal der Grieksche wetenschappen na te gaan, bedoelt de concrete proef te zijn op dit in abstracto plausibel verband. Ook deze proef is synthetisch. Zij verbindt vorm en inhoud der gedachte, beoordeelt de geschiktheid van een gegeven taalsysteem tot uitdrukking eener wordende, beweeglijke begrippenwereld, onderkent in Thucydides, Plato, Euclides den technicus, die niet slechts eenige nieuwe termen invoert, maar ook onopgemerkt van reeds bestaande vormen gevallen stelt, waardoor een vorm, zooals hij tot heden was niet enkel wordt bevestigd, maar de beweging volgend, die de toeneming der gevallen hem voorschrijft, zich als eenheid zijner gevallen bestendigt. In dien geest de Grieksche syntaxis onderzoeken is haar dienstbaarheid aan de formuleeringen der wetenschap en de bepaaldheid van deze door haar wederkeerig aan het licht stellen. Vanzelf spelen daarbij de onbepaalde vormen en hun verwanten een rol. Een onderzoek daarvan is reeds begonnen, juist bij het bepalend lidwoord. Ik denk aan SNELL's artikel Zur naturwissenschaftlichen Begriffsbildung im Griechischen in Philosophischer Anzeiger 1929. Toen ik verleden jaar met dezen auteur kennis maakte, waren wij beiden verrast door een terstond zich openbarende verwantschap in probleemstelling en het deed mij genoegen, hem te kunnen meedeelen, dat een onzer leerlingen zijdelings in zijn proefschrift op verwante kwesties gestuit was.²⁵⁾

Tenslotte nog een enkel woord over de onbepaalde functie der taal in haar gebruik in de menigvuldige verhoudingen van het leven, waarin taal en begrip onze naaste hulpmiddelen

*Het onbepaalde als
menselijke
functie.*